

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

a creaturis existentibus, aut futuris. Ad probationem secundae partis, distinguo Antecedens: qualibet potentia perficitur per extensionem ad objecta particularia; quando in objecto primario non relucet infinita perfectio, concedo: quando relucet, nego. Cum igitur in objecto primario divina voluntatis, reluceat summa & infinita perfectio, non potest perfici ex amore creaturarum, & extensione ad objecta materialia & secundaria.

31. Instabis: In objecto specificativo voluntatis creatae, omnis ratio bonitatis reperitur; ejus enim objectum specificativum est bonum ut sic, quod continet omnem bonitatem eratam & incretam, & tamen hoc non tollit, quin per extensionem ad objecta materialia & secundaria perficiatur: Ergo similiter, et si in objecto specificante voluntatem divinam, contineatur omnis perfectio, hoc non obstat, quin ei ex amore creaturarum, aliqua perfectio possit accrescere.

32. Respondeo concedendo Antecedens, & negando Consequentiam, & paritatem. Ratio discriminis est, quia licet bonum in communi, quod est objectum specificativum voluntatis creatae, contineat omnem perfectionem suorum particularium objectorum, continet tamen illam solùm confusè, & imperfectè; non vero actu, distinctè, & perfectè; & ideo acquirit novam perfectionem ratione sui actus novi, & ex eo quod de novo, expressè, & directè ad particulare objectum terminatur. In divina verò voluntate feci contingit, quia divina bonitas actualissimè & eminentissimo modo continet omnem rationem bonitatis; imò bonitates creatas perfectiori modo continent, quam in ipsis creaturis reperiantur. Unde ex eo quod divina voluntas ad ipsam divinam bonitatem terminetur, habet omnem excogitabilem perfectionem intra lineam voluntatis, & consequenter ex eo quod ad creaturas terminetur, nulla ei accrescit perfectio.

33. Arguitur ultimò contra eandem conclusionem. Creatura non possit terminare divinam volitionem: Ergo neque esse ejus objectum materiale terminativum. Consequens pater, Antecedens probatur. Quod non est bonum, non potest terminare volitionem divinam, sicut quod non est visibile, non potest actu potentiae visiva terminare; & similiter de aliis objectis cuiuscumque potentiae, vel habitus: Sed creatura non sunt bona ante volitionem divinam, cum illa sit causa totius bonitatis & perfectionis in rebus, ut supra rerum ex D. Thoma: Ergo nequeunt illam terminare.

34. Respondeo negando Antecedens, ad cuius probationem, distinguo Majorem. Quod non est bonum in aliquo priori *in quo*, non potest terminare divinam volitionem, concedo. Quod non est bonum, solùm pro aliquo priori natura & instantis *in quo*, nego. Similiter distinguo Minorem: creatura non sunt bona ante divinam volitionem, si *ly ante* dicat prioritatem instantis *in quo*, concedo: si dicat prioritatem instantis *in quo*, nego.

Explicatur: Sicut si potentia visiva esset efficax ad faciendum suum objectum, et si pro priori *in quo* non intelligeretur objectum existens ante visionem, quia tamen poneretur in re, in eodem instanti in quo fieret ipsa visio, tanquam terminus ejus, illa tunc esset notitia intuitiva, quia terminaretur ad rem ut existentem. Ita similiter dicendum est de volitione divina: licet enim illa præsup-

A. ponatur prioritate à quo ad bonitatem creatam quam causat, hoc tamè non impedit quin ad illam possit terminari; quia ad hoc sufficit, quod talis bonitas ponatur in rebus, pro eodem signo, & instanti *in quo*.

Vel secundò respondeo, quod sicut in intellectu distinguitur dictio & contemplatio: dictio tanquam faciens verbum, contemplatio verò ut intelligens in verbo dicto objectum. Ita in voluntate divina potest distingui, quod sit productiva bonitatis creatae, & quod sit voluntiva illius; & prima ratio præsupponitur ut faciens objectum, secunda verò ut amans objectum jam factum: quia eti ultraque ad voluntatem pertinet, non tamen eodem modo, sicut de dictione & contemplatione respectu intellectus, communiter docent Philosophi in libris de anima.

ARTICULUS II.

An Deus diligit se necessariò, non solùm quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium?

Suppono primò, quod amor alicujus objecti duobus modis potest dici & esse necessarius. Primò quoad specificationem, quando felicitas voluntas est ad illud determinata, ut non possit illud odio habere, sed si in illud tendat, debeat in illud ferri per actum prosecutionis seu amoris: qualiter voluntas nostra est determinata ad bonum ut sic, & ad beatitudinem in communi. Alia dicitur necessitas quoad exercitium, quando scilicet voluntas ita est determinata circa aliquod objectum, ut non possit ab illius amore cessare: quo pacto Beati necessitantur in patria, ad Deum semper & continuò diligendum.

Suppono secundò, quod Deus suam bonitatem diligit necessariò, saltem quoad specificationem; cum enim in illa nulla ratio mali seu inconvenientis proponi possit ab intellectu divino, si aliquem actum voluntatis eliciat circa illam, debet esse actus amoris & prosecutionis. Solùm ergo restat difficultas, utrum etiam eam diligit necessariò quoad exercitium? & an ratio quā D. Thomas utitur hic art. 3, efficaciter id ostendat?

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

Dico primò, Deum propriam bonitatem diligere necessariò, utraque necessitate: id est, & quoad specificationem, & quoad exercitium.

Probatur conclusio, Primò quia Spiritus Sanctus procedit ex amore divinæ bonitatis: Atqui processio Spiritus Sancti non est contingens, sed omnino necessaria: Ergo & amor divinæ bonitatis.

Secundò, Deus necessariò & essentialiter est beatus: Sed amor bonitatis divinæ ad beatitudinem Dei requiritur: Ergo talis amor est omnino necessarius in Deo.

Tertiò, Omnis perfectio que in creaturis reperitur, si imperfectionem in suo conceptu essentialiter non dicat, convenit Deo: alias summè perfectus essentialiter non esset: Sed amor bonitatis divinæ in creatura intellectuali invenitur, & in suo conceptu formalis non dicit imperfectionem: Ergo essentialiter convenit Deo, & consequenter non

poteſt non convenire. Ex quo ulterius ſequitur, illam eſſe neceſſarium, neđum quoad ſpecificatio- ne, ſed etiam quoad exercitium. Quo argumen- to uſus eſt D. Thomas 1. contra Gent. cap. 80. in fine.

39. Dices, Si haec ratio valeret, probaret etiam quod amor creaturarum neceſſario eſt in Deo, quia etiam talis amor reperitur in creature rationali, & imperfectionem non dicit; aliaſ nec liberè poſter Deo convenire.

Sed negatur ſequela, ad cuius probationem di- cendum eſt, quod licet amor creaturarum non dicat imperfectionem in abſoluta ſui convenientia, bene tamen, in ſui convenientia neceſſaria & ef- fentiali; quia maxima imperfectione eſt, ſubiectum neceſſari ad amorem ab objeſto finito & limitato.

40. Dicō ſecundō, rationem D. Thomae eſſicaciter oſtendere, Deum amare ſe neceſſario, non ſolum quoad ſpecificationem, ſed etiam quoad exercitium.

Probatur conuolutio explicando illam rationem. Sic ergo habet S. Doctoř h̄c art. 3. *Voluntas di- vina neceſſariam habitudinem habet ad bonita- tem ſuam, qua eſt proprium ejus objeſtum: unde bonitatem ſuam Deus ex neceſſitate vult, ſicut & voluntas noſtra vult beatitudinem, & quelibet alia potentia habet neceſſariam habitudinem ad proprium & principale objeſtum, ſicut viſus ad colorē, quia de ſuī ratione eſt ut in illud tendat.* Ex quibus verbis ſic potest formari ratio. Quelibet potentia ad ſuum objeſtum primarium debi- tē applicatum, omnique impedimento ſecluso, fertur neceſſario, non ſolum quoad ſpecificationem, ſed etiam quoad exercitium; ut conſtat in potentia viſiva, reſpectu coloris lucidi, & in noſtra voluntate, reſpectu beatitudinis: Sed objeſtum formale primarium voluntatis divina, eſt divina bonitas, ei cognitione clara, intuitiva, & comprehenſiva applicata, ipſique identificata, nec potest impedimentum addeſſe: Ergo ſuam bonitatem Deus diligit neceſſario utraque ne- ceſſitate.

41. Aliter proponi potest ratio D. Thomae, & ſic D formari. Quelibet potentia habet neceſſariam habitudinem ad ſuum objeſtum, juxta ſuam na- turam: Ergo & divina voluntas ſecundū ſuam naturam debet dicere neceſſariam habitudinem ad proprium objeſtum: Sed natura voluntatis divi- nae eſt ferri ad objeſtum in actū ſecundo, cum ſit actus purus, omnisque potentialitatis expers: Ergo de ratione illius eſt attingere objeſtum ne- ceſſario, non ſolum quoad ſpecificationem, ſed etiam quoad exercitium.

§. II.

Solvuntur objectiones.

42. Objicies primò contra primam conuolutio- nem. D. Thomas de potentia qu. 10. art. 2. ad 5. docet Spiritum Sanctum liberè procedere; Sed Spiritus Sanctus procedit ex amore divinæ bonitatis: Ergo talis amor eſt liber, non verò ne- ceſſarius.

Respondeo D. Thomam debere intelligi de li- bertate, ut opponitur coaſtioni, non verò ut op- ponitur neceſſarii; quia voluntas, ut dicitur 1. 2. qu. 6. art. 4. in nullo actū potest cogi, licet in ali- quibus neceſſarii poſſit.

43. Objicies ſecundo: Modus operandi perfectior eſt Deo attribuendus: Sed perfectior modus ope- randi eſt operari liberè, & cum dominio ſuī actū,

Tom. I.

A quām neceſſario, & ſine tali dominio: Ergo Deus non neceſſario, ſed liberè ſeipſum diligit.

Respondeo confeſſa Majori, diſtinguendo Mi- norem. Perfectior modus operandi eſt operari liberè, reſpectu objeſti limitati, & in quo non relucet omnis ratio boni, concedo Minorem. Reſpectu objeſti infiniti, in quo relucet ratio ſummi boni, ad quantum totam capacitatem vo- luntatis, nego Minorem. Vel etiam dici poſteſt, quod modus operandi liberè eſt perfectior modo operandi neceſſario, quando talis neceſſitas ori- tur ex imperfetta cognitione objeſti, ut contingit in brutis; ſecundū verò quando procedit ex per- feſſimā cognitione objeſti in quo appetit ratio ſummi boni, ut contingit in amore Dei & Bea- torum.

Objicies tertio contra ſecundam conuolutio- nem. Objeſtum ut objeſtum, ſolū habet ſpecificare potentiam, ac proinde illam ſolū determinare, & neceſſitare quoad ſpecificationem, non verò quoad exercitium: Ergo ex eo quod voluntas di- vina neceſſariam habet habitudinem ad bonitatem ſuam, qua eſt proprium ejus objeſtum, non reſtē infertur, Deum ſe amare neceſſario, tam quoad ſpecificationem, quām quoad exer- citium.

Respondeo primò: Quod licet objeſtum ſecun- dū ſe abſolute conſideratum, habeat ſolū ſpe- cificare potentiam, & eam determinare ac neceſſitare quoad ſpecificationem; ſi tamen illud ſit de- bītē applicatum, & omni impedimento careat, ut contingit in proposito, illam determinat ac neceſſitat, non ſolū quoad ſpecificationem, ſed etiam quoad exercitium. Ut conſtat in exemplo coloris debītē applicati potentiae viſivæ, quo uti- tur D. Thomas, & in eſſentia diuina clare viſa, qua quia eſt objeſtum debītē applicata voluntati Beatorum, illam determinat, & neceſſitat ad amore beatificum, qui neceſſarius eſt non ſolū quoad ſpecificationem, ſed etiam quoad exercitium.

Respondeo ſecundo, dato Antecedente, ne- gando Consequentiam; quia, ut ſuprā diceba- mus, quelibet potentia habet neceſſariam habitudinem ad ſuum objeſtum, juxta ſuam naturam & conditionem: unde ſi illa ſit actus purus, & ſemper debeat ferri in actū ſecundo ad ſuum objeſtum, neceſſitatur & determinatur ad illud, non ſolū quoad ſpecificationem, ſed etiam quoad exercitium; & ideo cum divina voluntas ſit actus purus, & omnis potentialitatis expers, ex eo quod illa neceſſariam habeat habitudinem ad ſuum objeſtum, reſtē infertur Deum ſuam boni- tam amare neceſſario, tam quoad ſpecificationem, quām quoad exercitium.

E ————— ARTICVLVS III.
An Deus diligat neceſſario creatures exi- ſentes & futuras;

§. I.

Quibusdam premiſis difficultas reſolvitur.

Circa hanc difficultatem multiplex verſatur ſententia. Prima eſt aliquorum quos ſupreſlo nomine refert D. Thomas 2. contra Gentes cap. 23. afferentium Deum neceſſario quoad ſpecificationem, & quoad exercitium diligere creatures exiſtentes. Quam ſententiam dicit Ferrariensis te- nuiffe Aristotelem, Avicennā, & Commentatōrē,

CC iij